

ISKRA

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZP ISKRA — INDUSTRIJE ZA ELEKTROMECHANIKO, TELEKOMUNIKACIJE, ELEKTRONIKO, AVTOMATIKO IN ELEMENTE, KRANJ

Stane Kavčič

Slovenija čez petnajst let

Med številnimi, ki so na prvi republiški konferenci ZKS posegli v razpravo, je bil tudi predsednik Izvršnega sveta SRS, Stane Kavčič, čigar razpravo povzemamo po prilogi »Delo« — Komunist v celoti.

Gotovo je zamisel o izdelavi programa dolgoročnega razvoja Slovenije padla na zelo rodovitna tla tako pri komunistih kakor tudi pri vseh tistih, ki ustvarjalno razmišljajo v naši družbi o njenem nadaljnjem razvoju, o njenih nadaljnjih poteh in o njenih dolgoročnih ciljih. Zato za zamisel ni ostala osamljena ali zaprta, ne ukvarjajo se z njo samo za to poklicani strokovnjaki, ampak je prodrla v širino in postaja sestavni del naše družbene zavesti. Verjetno je to že njen prvi in precej pomemben uspeh. Gre torej za zavestno in množično družbeno akcijo, ki oblikuje kvalificirano spoznanje o času in prostoru, v katerem živimo in zlasti o tem, kaj moramo in kaj zmoremo storiti jutri in pojutrišnjem. Tako ne gre samo in predvsem za večjo kvantiteto, ampak želimo zavestno ustvarjati nove kvalitete, tako v materialnih temeljih naše družbe, kakor tudi v njenih družbenih odnosih in nadstavbi. In zato to nalogo in to snovanje v političnem smislu lahko uspešno opravlja samo taka družbena sila, ki stoji na čelu družbenega razvoja, to se pravi Zveza komunistov, je dejal Kavčič. Nadalje je poudaril, da komunisti niso nikoli samo napovedali vizijo boljše in bolj humane družbe, ampak so tako družbo tudi gradili. In če danes naša misel in spoznanje, naša vizija in hrepenenja, naša zavzetost in stremeljenja segajo preko vsakodnevnih težav, nasprotij in bremen, daleč v prihodnost, potem ni dovolj vedeti, naj bo ta prihodnost boljša od sedanjosti, ampak moramo imeti tudi ambicijo in sposobnost, da čim bolj konkretno in realno oblikujemo osnovne obrise take naše prihodnosti. Samo s takim odnosom do življenja in stvarnosti se je bilo doslej in se bo tudi poslej komunistom mogoče potegovati za vodilno vlogo svoje organizacije.

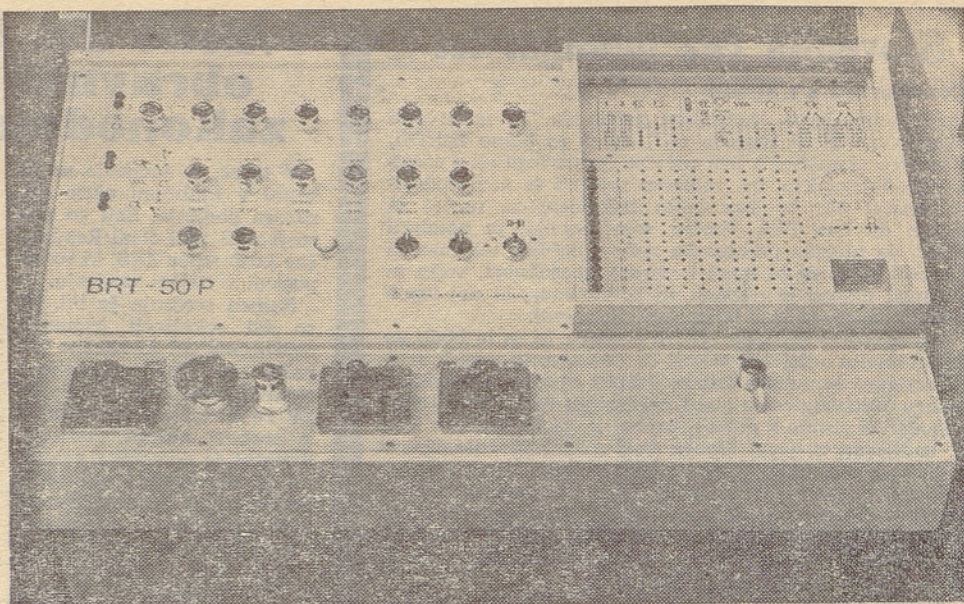
Za seboj imamo zelo hiter in vsestranski razvoj, je nadaljeval Stane Kavčič, čeprav ni bil vedno za vsa področja enakomeren. Z njim smo spremenili socialno strukturo, saj smo v petih 25 letih zmanjšali delež kmečkega prebivalstva na 25 odstotkov. Samoupravni odnosi so postali prevladujoč činitelj čeprav se moramo boriti še z mnogimi težavami otroškega obdobja.

In do kod bomo prišli in kje bomo čez 15 let? Tako se glasi prvo vprašanje, na katero bi si morali po Kavčičevem mnenju odgovoriti ob snovanju dolgoročnega razvoja. Predhodne analize kažejo, da bi lahko v prihodnjih 15 letih povečali naš družbeni proizvod na nad 3.000 dolarjev na prebivalca (sedaj imamo 1000 dolarjev), upoštevajoč notranjo kupno moč dinarja, in zmanjšali delež kmečkega prebivalstva na 15 do 10 odstotkov. Dosegli bi raven, kot jo imata sedaj Švedska in Švica. Postali bi torej visoko razvita industrijska dežela, socialistična republika jugoslovanske skupnosti. Tak ugoden in izredno hiter razvoj v nadaljnjih 15 letih bi temeljito spremenil sedanje stanje.

Ni si težko zamisliti, je dejal Stane Kavčič, kako ugodne posledice bi imel tako velik skok naših proizvodnih sil na raven osebnega in družbenega standarda. Vse to bi šlo v korak z napredkom družbenih in samoupravnih odnosov. Izdatno bi se zboljšal položaj delovnega človeka. V mnogočem bi se spremenil stil življenja in podoba osebnosti.

Taka nova kvaliteta Slovenije bi dajala in dala svoj vsestranski prispevek tudi razmeram, napredku in podobi socialistične Jugoslavije.

Mogoče boste rekli, tovarišice in tovariši — je menil Stane Kavčič, — da je tak cilj preveč ambiciozen in da ni dosegljiv. Trdim, da je dosegljiv pod pogojem, da v poprečju ohranimo v naslednjih 15 letih dosedanji ali celo nekoliko (Dalje na 2. strani)

Posnetek kaže programator za revolversko stružnico, enega izmed izdelkov iz programa BAI-biroja za avtomatizacijo v industriji, o čigar delu, uspehih in perspektivah smo za prihodnjo številko »Iskra« namenili obširnejši zapis

APARATI:

Dober zaključek leta 1969

● Uspešna realizacija v mesecu decembru 1969 je bila pomeben doprinos k prav tako uspešnemu zaključku letošnje proizvodnje ● Letni načrt v tovarni »Aparati« dosežen s 100,52 odstotka ● Postavljene naloge je delovna enota 500 preseгла za nekaj več kot 18 odstotkov ● Delovni kolektiv je startal v novo poslovno leto na dobrih osnovah ●

V mesecu decembru 1969 je delovni kolektiv tovarne »Aparati« izpolnil mesečni proizvodni načrt s 104,46 %. Pri tem je dosegel ugodnejše rezultate v proizvodnji za domače tržišče, kjer je kazalnik 106,94 %, medtem ko izvoznih nalog ni izpolnil v celoti in je dosegel samo 78,29 % predvidene proizvodnje.

Po posameznih skupinah izdelkov je bil kazalnik mesečne izpolnitve najvišji pri stikalnih aparatih in to 505,63 %. V tej skupini smo skozi vse preteklo leto zasledovali večje potrebe, kot smo jih prvotno ocenili. Zaradi tako ugodne tržne konjunkturo in ob dobri preskrbi z reprodukcijskim materialom smo lahko mesečne zadolžitve visoko preseglali tako, da je letna izpolnitev v tej skupini s kazalnikom 217,58 % tudi najvišja.

V skupini industrijskih elektronskih naprav so proizvodni cikli zelo dolgi. Zato smo posebno v zadnjem trimesečju s finalizacijo nedokončane proizvodnje dosegli ugodne uspehe in tudi v decembru zabeležili 136,65 % izpolnitev mesečnega proizvodnega načrta. S tem je tudi celotna naloga v tej skupini za 1. 1969 presežena in je indeks izpolnitve 113,90 %.

Po udeležbi v strukturi letnega proizvodnega načrta je najmočnejša skupina zaščitnih relejev, elementov za avtomatiko in signalno-varnostnih naprav. Naloge v tej skupini pa so bile žal v de-

cembru slabše izpolnjene, kot v dobrišem delu leta, saj je indeks realizacije 89,09 %. Preskrba z reprodukcijskim materialom, posebno iz kooperacije z inozemskimi partnerji je bila proti koncu leta slabša in je občutno vplivala na izpolnjevanje nalog, posebno v enoti 600. Zato se je tudi skupni indeks v decembru poslabšal tako, da smo naloge za domače tržišče v letu 1969 izpolnili le z 92,85 % Naloge za izvoz v tej skupini

so bile v decembru izpolnjene z 97,51 %, vendar je bil predhodni naskok tako velik, da smo letno zadolžitev kljub temu preseglili, pri čemer je kumulativni kazalnik 110,46 %.

Najnižji indeks mesečne izpolnitve je pri rezervnih delih in uslugah in to komaj 28,06 %, pa tudi letne naloge smo izpolnili samo s 59,15 %. Ta skupina sicer v strukturi proizvodnega načrta predstavlja praktično nepomembno udeležbo, vendar bomo morali v bodoče boljše ocenjevati potrebe na tem področju, saj je bilo prav pomanjkanje ustreznih naročil krivo, da v tej skupini ugotavljamo tako slabe rezultate.

V skupnem seštevku je bil tako letni proizvodni načrt dosežen s 100,52 %, pri čemer

(Dalje na 6. strani)

Prva seja republiške konference ZKS

V dne 8. in 9. januarja je bila v Ljubljani prva seja republiške konference Zveze komunistov Slovenije, katere glavna odlika je bila v tem, da so na njej številni diskutanti izrazili dovolj kritičnih misli, razmišljanj o delu in o najustreznejših poteh v našo prihodnost. Kljub očitnim uspehom in pozitivnim rezultatom na konferenci ni bilo hvalnic, ob katerih bi se lahko morda ustavili v neupravičenem samozadovoljevanju, ko pa vemo, da je še vrsta resnih problemov, o katerih je bilo treba spregovoriti iskreno in prav tako tudi poiskati zanje najbolj ustrezne rešitve.

Na prvi seji republiške konference ZKS se je na govorniškem odru zvrstilo lepo število najbolj aktivnih delavcev ZKS, ki so s svojimi razpravami prispevali k vsebinski bogatosti seje, prav tako pa tudi k resoluciji, sprejeti ob zaključku prve seje, v kateri so bila upoštevana številna stališča, mnenja in predlogi in o katere vsebini bomo spregovorili tudi še v našem glasilu.

Splošna ocena prve seje republiške konference ZKS je nedvomno zelo pozitivna, saj je vzbudila dokajšnjo zanimanje tako med članstvom ZKS, kakor tudi zunaj nje, za vse probleme in prizadevanja ZKS in za njihovo reševanje.

Slovenija čez petnajst let

(Nadaljevanje s 1. strani)

manjši tempo rasti družbenega proizvoda. To je izredno težka naloga in ni mogoče reči, ali si jo bomo naložili, ko bomo v skupščini o tem odločali konec tega ali v začetku prihodnjega leta, ker moramo sprejeti še nov srednjeročni načrt kot izredno važen dokument za razvoj in politiko do leta 1975. Vendar sem mnenja, je poudaril Kavčič, da bi taka preobrazba naše republike bila možna in uresničljiva, če bi imeli hrabrost, sposobnost, voljo in zavzetost; mnogo je odvisno od komunistov, ki naj izpolnijo nekatere osnovne pogoje za tak razvoj.

Naj navedem nekatere od teh pogojev, ki so in bodo po mojem mnenju odločilni. Morali bi zelo zavzeto v vseh smereh razvijati samoupravljanje, krepiti njegovo materialno podlago, odzvemati čim manj presežnega dela. Izpolnjevati gospodarski sistem v duhu reforme, in če se sedanja izčrpa, nadljevati z novo. Mnogo bolj afirmirati ustvarjalno osebnost proizvajalca in upravljalca, toda brez ognja in meča zoper poslovno nasplo, ki je še premo razvita, ampak samo tam in tedaj, kadar pod njenim plaščem poskuša šarlatanstvo ali skleroza posameznikov birokratsko pritiskati delavce k tlom in biti z besedami za samoupravljanje, v dejanjih pa proti njemu.

Maksimalno bi morali izkoristiti naše akumulirano bogastvo, je dejal Stane Kavčič, ki je, tega se moramo zavedati, naše osnovno bogastvo. To pomeni, da bi morala naša ekonomska in ob njej seveda tudi politična misel in pozornost biti obrnjena k temu, da predvsem iztisnemo čimveč iz obstoječih proizvodnih zmogljivosti tako za napredek standarda kakor tudi za razširjeno reprodukcijo. V naslednjih 15 letih stalno investirati okrog 25 odstotkov družbenega proizvoda, upoštevajoč pri tem tako družbeni kakor privatni sektor, tako družbeno kakor tudi osebna finančna sredstva, to se pravi hranilne vloge in tudi druge oblike, ki so že in se bodo v prihodnje bolj in bolj uveljavljale.

Ob taki investicijski politiki nam je poiskati najbolj optimalen odnos med modernizacijo in tehnološkim napredkom obstoječega ter graditvijo novih kapacitet. Zavestno bi morali izračunati ustrezen odnos med delovno intenzivnimi in kapitalno intenzivnimi investicijami in modernizacijami upoštevajoč pri tem, da bi morali v tem obdobju odpreti okrog 200.000 novih delovnih mest.

Ne delati umetnih udarov in prepadov v naš raznoteri in pestri sestavi proizvodnih sil, je opozoril Stane Kavčič, in seveda tudi ne umetno in za vsako ceno vzdrževati to raznoterost, to pisanost našega gospodarstva. Nam ni treba malikovati nobenih gospodarskih panog, tu ni mogoče živeti od tistih tradicij, ki sta jih prerasla in prehitela čas in tehnični napredek v svetu. Če ugotovimo, da ta ali ona panoga, ta ali ona skupina gospodarskih organizacij nima več bodočnosti, da ne more več vzdržati ne samo mednarodno, ampak tudi jugoslovansko tekmo, zaprimo in pokopljimo jih z vso slovesnostjo, toda brez razburjenja, bolečin ali solza. Hkrati pa širokopotezno in pogumno razvijajmo tisto, kar je zmogoče vzdržati mednarodno tekmo in kjer imamo pogoje, da se prebijemo na vrh evropske in svetovne produktivnosti dela.

Zanimivo bi bilo videti in vedeti, ali so že vsi komunisti osvojili to nujno potrebno gospodarsko doktrino. Ali ni odnos do tega vprašanja eden od preizkusnih kamnov naprednosti ali zaostalosti ter individualne ali tudi kolektivno politične ekonomske zavesti.

In še tole. Ni perspektivo samo tisto, kar sloni na naših surovinah, računajmo s tem da so prometna sredstva že doživela velikanski napredek in da so pred novim fantastičnim skokom, ki bo temeljito preobrnili marsikatero doslej veljavno teorijo o tako imenovanih komparativnih prednostih, o prednostih lastnih surovin in temu podobno. Vsa Jugoslavija, vsa Evropa in ves svet je lahko z nekaterimi surovinami in artikli naše zaledje in tržišče hkrati.

Tretjino naše proizvodnje bi morali izvoziti čez 15 let, sedaj je izvozimo samo šestino, in to bo izredno težavno doseči.

V naslednjem obdobju se bo zelo naglo povečal terciarni sektor. Verjetno bo sekundarni sektor stagniral, morda celo nazadoval s svojim deležem v družbi, v strukturi družbenega proizvoda, gotovo pa se bo delež primarnega sektorja znatno zmanjšal. Seveda gre pri tem za relativna razmerja, medtem ko bodo vsi sektorji, absolutno vzeto, narasli.

Kazalo bi premišljeno razporediti nove objekte, kakor tudi razširiti in dopolniti obstoječe.

Tudi v Sloveniji imamo gospodarsko nerazvita območja. To je profislovje, ki ga ne more in ne sme reševati naključje. Reševati ga mora vsa republika. Vendar se moramo tudi pri tem zavzemati za čim večjo ekonomizacijo, ne pa samo za enakomerno teritorializacijo novih ali razširjenih proizvodnih sredstev. Če kje, potem morajo tu prevladovati enotne in širše celotne nacionalne koristi.

In ne nazadnje nas čaka nekaj vozlišč v infrastrukturi, to se pravi zlasti v energetiki, prometu, hkrati pa tudi v železarstvu. Enotni razvojni načrti in materialna soudeležba raznih udeležencev — od združenj, neposrednih proizvajalcev prek bank in republike, to, se zdi je okvir, v katerem je možno te vozle razvozlati ali celo presekat.

Aktiv ZK Združenega podjetja je obravnaval spremembe interne zakonodaje v ZP in organizacijah

V torek, 6. januarja se je sestel v Ljubljani aktiv ZK našega podjetja. Seji so prisostvovali tudi člani Republiške konference ZKS, ki so zaposleni v našem podjetju.

Namen srečanja je bil, da se vsi sekretarji osnovnih organizacij oz. konferenc ZK naših organizacij seznanijo s predvidenimi in na UO in DS ZP že sprejetimi amandmaji k statutu našega podjetja. Prisotne je seznanil z naloga, ki morajo biti opravljene na področju interne zakonodaje podjetja in organizacij sekretar podjetja tov. Gantar.

Sekretarji organizacij so nato v razpravi podali svoja kritična stališča do predvidenih in že sprejetih sprememb

v interni zakonodaji, istočasno pa poročali tudi o zadevnem stanju v njihovih organizacijah.

V obsežni in kritični razpravi so prevladovala zlasti sledeča stališča:

— Sprejeti amandmaji in predvidene spremembe interne zakonodaje v podjetju lahko pomenijo napredek v večji strokovni in poslovni učinkovitosti našega podjetja, vendar le v slučaju, če bodo v kolektivnih organih vodenja — zlasti v odboru za poslovno politiko — sodelovali poslovno in strokovno usposobljeni delavci.

— Organizacije ZP naj spremembe v svoji interni zakonodaji prilagode notranji

organiziranosti proizvodnje oz. dejavnosti, obsegu in naravi proizvodnje, tako da bodo omogočile čim optimalnejše samoupravne oblike upravljanja in vodenja ter ustrezno poslovno učinkovitost.

— Organizacije morajo posvetiti pozornost kvaliteti kandidatov, ki bodo voljeni v DS podjetja, saj ta samo upravni organ prevzema v določeni meri pristojnosti pravice in dolžnosti dosedanjega UO podjetja.

— Kadrovske razmere v podjetju niso zadovoljive, posebno pa sta zanemarjeni področji štipendiranja ter do polnilinega izobraževanja.

— Večina prisotnih je bila mnenja, da mora podjetje s svojimi argumentiranimi zahtevami aktivnejše sodelovati v naporih, da se dosežejo ustreznejše rešitve v našem ekonomskem sistemu oz. instrumentih, ki ta sistem pogojujejo. Zlasti je bilo poudarjeno, da obstoječi instrumenti ekonomskega sistema glede izvoza na konvertilna tržišča skrajno ne vzpodbudno vplivajo na finančne efekte gospodarjenja, nasprotno pa stimulirajo tiste, ki izvažajo na vzhodna tržišča. Stanje je tako ključno za temeljni načrt gospodarske reforme, ki po udarjajo vključevanje v mednarodno delitev dela in povečanje izvoza prvenstveno na konvertilna področja.

V razpravi sta sodelovali tudi člana Republiške konference ZKS tov. Kukovčev (Avtomatika Pržan) in tov. Kavčič (ZZA-Ljubljana).

Odgovorni urednik
Janez Silc

Sekretar aktiva ZK podjetja
Tone Dedog, dipl. inž.

Obveščanje — eden od pogojev za razvoj samoupravljanja

V naši samoupravni družbi je pravilno, pravočasno in popolno obveščanje eden od osnovnih pogojev za razvoj samoupravljanja, to je sodelovanje pri vodenju podjetja čim večjega števila zaposlenih.

V našem podjetju skušamo to doseči z našim glasilom ISKRA, po posameznih organizacijah pa z občasnimi obvestili.

Naše podjetje ima svoje organizacije na zelo širokem področju, z različno proizvodnjo, zelo različnimi lokalnimi težnjami in ostalo problematiko. Da bi se čim širši krog zaposlenih v ZP ISKRA seznanil s problematiko ZP ter težavami in uspehi posameznih organizacij je nujno, da se o vsem tem piše, da tako dobe zaposleni vsaj splošen pregled nad dogodki v ZP. Pisanje o dogodkih v posameznih delovnih organizacijah je potrebno iz dveh razlogov:

— da se z njimi seznanijo lastni kolektivi;

— da probleme in uspehe ene organizacije poznajo tudi ostali delovni kolektivi.

Glasilo ISKRA kot vidimo, ima zelo važno nalogo obveščanja v okviru ZP ISKRA.

Kako pa izpolnjuje svojo nalogo obveščanja tako razvejane kolektiva? Tu se pojavita dve vrsti organizacij, prve, ki smatrajo to za potrebno in nujno (so v manjšini) in druge, ki na to ne polagajo skoraj nič pozornosti.

Povedati hočemo to, da je le malo organizacij, kjer imajo organiziran svoj aktivni uredniški odbor, ki redno zasleduje dogajanja v svoji tovarni in jih posreduje v naše glasilo.

Naš uredniški odbor je v nekaterih organizacijah imel svoje redne sestanke z odgovornimi ljudmi iz organizacije, ki naj bi skrbeli in organizirali obveščanje. Bili so ustanovljeni tudi uredniški

odbori, toda odziv ni tak kot si želimo.

Smo na začetku novega leta 1970, v času, ko se sprejemajo nadaljni koraki za utrditev in razvoj samoupravljanja. Sprejeti so bili novi zakoni, ki govore o nujnosti vsestranskega obveščanja zaposlenih delavcev. Zato vabimo vse delovne organizacije, v katerih še nimajo uredniških odborov, da jih ustanove s konkretnimi nalogami. Pri tem morajo nujno sodelovati politične organizacije, samoupravni organi in uprave organizacij. Uredniške odbore imenujejo samoupravni organi, katerim za svoje delo tudi odgovarjajo.

»Papirnato zlato«

Washington — Mednarodni monetarni sklad je razdelil prvi obrok »papirnatega zlata« v vrednosti 3,41 milijonov dolarjev. To umetno zlato si bodo razdelili 104 države, članice mednarodnega monetarnega sklada, med katerimi je tudi Jugoslavija.

Reuter poroča, da bo vsaka država dobila 16,8% svoje kvote »papirnatega zlata«. Največ ga bodo torej dobile vodilne industrijske države. ZDA ga bodo dobile za 867 milijonov dolarjev. Velika Britanija za 410 milijonov, ZR Nemčija za 201 milijonov, Francija pa za 16 milijonov.

Dežele v razvoju so zahtevale, da izkoristijo »papirnato zlato« za pospeševanje njihovega razvoja, ne pa za večjo razdelitev med bogate in revne. Vodilne zahodne države niso sprejele tega stališča, ker menijo, da b krepitev monetarne stabilnosti in likvidnosti na svetu to pa pomeni predvsem v vodilnih državah, koristil tudi državam v razvoju.

Umetno zlato bodo porabili za izboljšanje plačilnega deficita. Vsaka država, katere plačilna bilanca s tujino je negativna, bo lahko v skladu s svojim delom dobila tuje devize od države, ki ima ugodno plačilno bilanco. Dežela, ki bo dala devize, bo v zamenjavo dobila ustrežno vrednost papirnatega zlata.

Umetno zlato so uvedli na zadnjem zasedanju mednarodnega monetarnega sklada pred petimi meseci v Washingtonu. Sklenile so, da bodo skupno razdelili 9 milijard dolarjev. Drugo in tretjo tranšo papirnatega zlata bodo razdelili 1. januarja 1971 in 1972. Vsaki država dobi z razdelitvijo papirnatega zlata pravico do avtomatskega kredita v mednarodnem monetarnem skladu v natančno določenih pogojih.

Izvozni plan smo preseгли za skupno 57,43 odstotka

Po sorazmerno mršavih obeh mesecih zadnjega trimesečja smo za december prijetno presenečeni. Čeprav zadnji mesec minulega leta nismo dosegli običajnega letnega rekorda — ki je bil z malone dvema milijonoma dolarjev izvozne vrednosti dosežen v juliju — smo z realizacijo 1.574.449 dolarja lahko povsem zadovoljni, zlasti zato, ker smo presegli planirano vrednost kar za 57,43 %.

Tudi glede valutne usmerjenosti ni kaj očitati, čeprav je bil to pot izdaten izvoz v Vzhodne države. Na konvertibilno področje smo izvozili po vrednosti 61 %, v države vzhodnega kliringa SEV 32 % in v ostale države 7 % izdelkov.

Na listi blagovnega izvoza je v decembru največ nakupila pri nas Češkoslovaška, nekaj manj Nemaška demokratična republika, na tretjem mestu pa je Zvezna republika Nemčija. Od četrtega do desetega mesta pa so se razporedile države: Italija, ZDA, Turčija, Francija, Anglija, Švedska in Svica.

Vrstni red je torej povsem spremenjen. Preseneča nenaden prodor v Češkoslovaško, ponovno, velik izvoz v NDR in dokaj močan izvoz v Francijo, ki do sedaj ni kaj prida nakupovala pri nas.

Posamezne organizacije so po podatkih ISKRA-COMMERCE takole izpolnile decembrski planiran izvoz:

organizacija	izpolnitev v %
Elektromehanika	112,95
Elementi	135,83
Kondenzatorji	102,56
Elektromotorji	126,98
Avtoelektrika	120,96
Instrumenti	63,97
Aparati	144,43
Mikron	219,48
Elektronika	86,67
Avtomatika	124,11
Polprevodniki	121,91
ZZA	226,92
PSO	176,94

Poleg teh organizacij so prispevali k decembrski realizaciji še USMERNIKI, SPREJEMNIKI, ORODJARNA, BAZ in RIZ, čeprav niso imeli planiranih izvoznih obveznosti. V celoti niso zadovoljili planu samo INSTRUMENTI, ki opravičujejo izpad z nižjo proizvodnjo zaradi pomanjkanja reprodukcijskega materiala. Pri izvozu posameznih organizacij je zanimivo le še to, da sta ELEKTROMECHANIKA in AVTOMATIKA skupno izvozili več kot polovico celotne blagovne vrednosti decembrskega izvoza.

Slika uspešnosti prizidevanj posameznih izvoznih regionov PSO pa je bila taka:

region	izpolnitev v %
Srednja Evropa	91,53
Južna Evropa	304,31
Italija	91,88
Severna Evropa	85,33
SEV II	298,91
SEV III	127,46
Turčija	94,44
Afrika	76,58
Azija	229,60
Severna Amerika	152,91
Južna Amerika	146,88

Rezultat je torej tudi tu zelo ugoden, razen pri realizaciji regiona Afrike. Manjkajoči region SEV I je tudi prispeval k izvozu, čeprav ni imel izvozne zadolžitve.

Izvozni asortiment se v decembru ni menjal, pač pa

dopolnil z novimi izdelki. Tako se je izpolnil sortiment elektronskih sestavnih delov tovarne ELEMENTI, nov je tudi velik izvoz brivnikov tovarne AVTOMATIKA na Češkoslovaško, javljalnikov požarov ZZA v Francijo in izdelanih orodij ORODJARNE za Zahodno Nemčijo.

Če seštejemo lanski celoletni izvoz dobimo vrednost 11.618.055 dolarja, pri čemer pa ni upoštevan separaten izvoz organizacije RIZ, ki je dokajšen. Vrednost se nanaša samo na izvoz organizacij prek PSO.

O celoletnem lanskem izvozu bomo še poročali, ko bodo zbrani vsi podatki.

Marjan Kralj

Ali so sredstva, ki jih delovne organizacije namenijo za izboljšanje dela družbenih služb, obdavčena?

Delovne organizacije lahko finančno podprejo delovanje družbenih služb tako, da jim namenijo del svojih ustvarjenih sredstev. To lahko storijo na dva načina: z izločanjem dela sredstev iz sklada skupne porabe, ali pa tako, da na osnovi samoupravnih sporazumov z organizacijami, ki opravljajo družbene službe, izločajo sredstva kot materialne stroške direktno iz dohodka pred njegovo delitvijo (člen 12 temeljnega zakona o ugotavljanju in delitvi dohodka v delovnih organizacijah — Uradni list SFRJ, št. 32/68).

Sredstva, ki jih delovne organizacije v ta namen črpajo iz svojih skladov skupne porabe so obdavčena po stopnjah, katere veljajo za koriščenje tega sklada (minimalno 8 % in maksimalno 25 %). Neobdavčeni so samo izdatki, od katerih se plačuje prispevek iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja, denarne pomoči ob elementarnih neugodah, ki imajo značaj družbeno organizirane akcije, prenosi v osnovni in rezervni sklad, izdatek za stanovanj-

sko izgradnjo, za programske potrebe teritorialne obrambe in za izobraževanje do višine 2,5 % od izplačanih bruto osebnih dohodkov.

Sredstva, ki jih dajejo delovne organizacije iz dohodka po samoupravnih sporazumih, pa spadajo v skupino pogodbenih obveznosti in kot taka niso obdavčena.

Ob razpravah o delitvi dohodka po zaključnem računu za letošnje leto velja torej navedeno razliko, pri načinu, oziroma viru sofinanciranja upoštevati.

ELEMENTI: Bogato praznovanje novoletnih praznikov

Sindikalna podružnica, oziroma odbori po obratih tovarne elementov za elektronično so ob preteklih novoletnih praznikih pripravila vrsto prireditev, s katerimi so razveselili zaposlene, zlasti pa še njihove otroke. V obratih »Upori« v Sentjerneju, »Keramika«, Feriti« in »Žarnice« so novo leto pričakali s proslavo za člane delovnih kolektivov in obdaritvijo njihovih otrok. Sindikalni odbori »Uprava«, »Orođjarna« in »Keramika« so organizirali obisk in skromno obdaritev vseh bolnih članov kolektiva, za ostale člane pa 31. decembra skupno proslavo, na kateri ni manjkalo dobre volje. Razen tega so v Pionirskem domu na Trgu VII. kongresa ZKJ za otroke zaposlenih pripravili tudi lutkovno igrice — Pravljica o polomljeni lutki — otroke pa je nato obiskal in seveda obdaril z igračami, sladkarijami in tekstilnimi izdelki tudi dedek Mraz.

V obratu »Magnet« so se člani delovnega kolektiva ob

»Obstaja sedem profilov vodilnih ljudi in tistih, ki se lahko z njimi identificirajo, bodo imeli več šans za uspeh«, sodi Edvin Solis, direktor firme »Spencer Stuart Co« iz Frankfurta, ki je s svojimi devetimi filijalami v Evropi in ZDA ena od vodilnih organizacij, specializirana za osposabljanje kadrov.

Idealni voditelj je določena vrsta mešanice vseveda in strokovnjaka. Z drugimi besedami, združevati mora v sebi splošne lastnosti vodilnega in takšne osebne lastnosti, ki mu bodo omogočale, da zagospodari nad situacijo v določenem trenutku zgodovine podjetja. Takšnih specifičnih situacij lahko naštejemo sedem. V skladu s tem obstaja tudi sedem profilov vodilnih, ki ustrezajo danim situacijam.

Kontrolor. To je računar in strokovnjak na področju organizacije, kjer mu je znana vsaka nit. Njegova kompetenca se razprostira na vse posameznosti, tako da v prvi vrsti ugotovi proizvodne stroške.

Ekvilibrist. Vodilni tega tipa ima dar za vzpostavljanje izvrstnega ravnotežja med različnimi funkcijami podjetja. Posebej mu ustreza mesto v težki industriji, kjer kronično neravnotežje med proizvodnjo in prodajo zavira vsak napredek.

Diverzifikator. Takšen vodilni vidi daleč naprej, je dinamičen in ekspanziven. On ve kako se zagotovita družbena stabilnost in rast — z raznolikostjo proizvodov, s posredovanjem tržišča in uresničevanjem sodelovanja.

Internacionalist. Pri njem je področje dejavnosti ves svet: govori več jezikov in se udobno počuti na inozemskih tržiščih — podobno kot drugi vodilni na domačem. Istočasno je politično elastičen in se zna prilagajati vsaki situaciji. V ZDA vidijo v njem »človeka bodočnosti«.

Reševalec. To je človek, ki je v stanju rešiti neko podjetje, ki bi šlo sicer po zlu. Je realist, ki se spozna na jezik števil. Neustavljiv je v lovu za dobičkom in se ne obotavlja storiti tudi kakšen nepopularen ukrep. Brez sentimentalnosti se poslovi od vseh, ki niso na višini svojih nalog.

Zdravnik. Medtem ko je za reševalca dragocen trenutek, ker je podjetje pač v plamenih, ima »zdravnik« na voljo ustrezen čas, ker iz njegovega podjetja šele začena sukljati dim. Takšen vodilni zna izvleči firmo iz letargije in nuditi svojim sodelavcem nove impulse. On vztraja na prerazdelitvi odgovornosti.

Pogajalec. Takšen vodilni se ne čuti odgovornega samo za svojo firmo, temveč za celotno gospodarsko vejo. Vedno se mu posreči izgladiti konflikte, popraviti kaotično stanje in vzpostaviti red v svojem sektorju. Da bi preprečil udomačenje rivalitete, je v nenehni pogajanjih.

MI

no razveseljivo je tudi to, da se je letne konference sindikalne organizacije od 438 zaposlenih udeležilo 409 članov kolektiva, razen njih pa tudi številni upokoječenci, ki ob podobnih priložnostih še vedno radi pridejo med nekdanje sodelavce. Konference so se pa udeležili tudi direktor tovarne, ing. Vladimir Klavs, predsednik sindikalne podružnice Alojz Ladiha in podpredsednik DS, Slavomir Mihailović.

Po končani konferenci so se udeleženci v prijetnem tovariškem vzdušju »lotili« praznovanja novega leta. Dobra volja, pristna karjica in vesele viže, ki so jih izvabljali »Veseli fantje« so bile krive, da se je praznovanje zavleklo daleč v naslednje jutro. Na novega leta dan je sindikalni odbor v žužemberški kinodvorani pripravil pester kulturni spored, nato pa je s svojim spremstvom prišel še dedek Mraz in obdaril vse otroke zaposlenih v obratu v Žužemberku. -Bl-

Popravek

V prejšnji številki smo na sedmi strani objavili sklepe ZP z dne 26. 12. 1969. Pri objavi arbitrov v 4. koloni pod nazivom ELEKTROMECHANIKA je nastala tiskovna poma pri prvem arbitru in se pravilno glasi:

24. Fatur Slavko, šef finančne službe.

Uredništvo

PRAVILNIK

o organizaciji in poslovanju notranje arbitraže

Na podlagi 86. člena Temeljnega zakona o podjetjih in 136. člena statuta Združenega podjetja ISKRA Kranj je delavski svet Združenega podjetja ISKRA Kranj na svoji 5. zasedanju, dne 26. decembra 1969, sprejel naslednji

PRAVILNIK o organizaciji in poslovanju notranje arbitraže.

SPLOSNO

1. člen

Notranja arbitraža, katere stvarna pristojnost je določena v statutu Združenega podjetja ISKRA Kranj, odloča v sporih

— med organizacijami v sestavi Združenega podjetja ISKRA Kranj (v nadaljnjem besedilu: »organizacije«) in

— med organizacijami in Združenim podjetjem ISKRA Kranj (v nadaljnjem besedilu: »Združeno podjetje«).

SESTAV ARBITRAŽE

2. člen

Notranjo arbitražo sestavljajo: šest članov in predsednik.

V sporih med organizacijama imenuje po dva člana vsaka od organizacij, ki sta v sporu, po postopku, kot ga določajo interni predpisi organizacije, dva člana pa imenuje predsednik DS ZP z liste arbitrov.

V sporih med organizacijo in Združenim podjetjem, imenuje organizacija tri člane; za Združeno podjetje pa ostale tri člane določi predsednik delavskega sveta Združenega podjetja z liste arbitrov.

ARBITRI

3. člen

Listo arbitrov Združenega podjetja sprejme delavski svet Združenega podjetja tako, da imenuje izmed delavcev Združenega podjetja in izmed oseb, ki niso v delovnem razmerju z Združenim podjetjem 20 arbitrov za mandatno dobo 2 let.

Organizacije s svojimi akti določijo način in postopek imenovanja svojih arbitrov.

Delavci Združenega podjetja oziroma organizacij v njegovem sestavu in druge osebe se lahko imenujejo za arbitre le z njihovim pristankom.

Če več kot petim arbitrom Združenega podjetja preneha funkcija (6. člen), je DS ZP dolžan listo arbitrov v I. odstavku tega člena dopolniti tako, da znaša skupno število arbitrov 20. Mandat novoimenovanih arbitrov traja do konca mandatne dobe arbitrov, na mesto katerih so imenovani.

4. člen

Oseba, ki je imenovana za arbitra na listi arbitrov Združenega podjetja, ne more biti imenovana za arbitra organizacije, v kateri dela, dokler ji traja mandat arbitra Združenega podjetja.

Prav tako tudi ne more biti oseba, ki je imenovana za arbitra organizacije po postopku, kot je določen v organizaciji, imenovana za arbitra Združenega podjetja, dokler ji traja mandat arbitra v organizaciji.

5. člen

Pri določanju arbitrov z liste arbitrov (2. člen, II. in III. odst.) za vsak posamezen primer, mora predsednik delavskega sveta Združenega podjetja paziti, da ne določi arbitra, ki je na delu v organizaciji, katera je stranka v sporu, ali če je kako drugače zainteresirana na izidu spora.

6. člen

Arbitru Združenega podjetja preneha funkcija: — s potekom mandatne dobe, — z odstopom, — s prenehanjem dela v Združenem podjetju, — če ga delavski svet Združenega podjetja funkcije iz utemeljenih razlogov razreši.

7. člen

Za arbitre morajo biti delavskemu svetu Združenega podjetja praviloma predlagane tiste osebe iz čl. 3 tega pravilnika, ki s svojo strokovnostjo in poznavanjem komercialnih, pravnih, tehničnih in drugih oblik poslovanja Združenega podjetja in njegovih organizacij lahko pripomorejo do pravilne rešitve spora.

8. člen

Član arbitraže mora poverjene dolžnosti opravljati nepristransko, po najboljšem znanju in vesti. Njegova dolžnost je, da ne izdaja poslovne tajnosti, ki jo izve ob priložnosti dela v arbitraži.

9. člen

Oseba, ki je imenovana za člana notranje arbitraže, je dolžna opravljati svojo funkcijo.

Če član notranje arbitraže — delavec Združenega podjetja — neupravičeno izostane s seje ali ne opravlja dela, ki ga je dolžan opraviti, je šteti to kot kršitev delovne dolžnosti.

ZACETEK POSTOPKA

10. člen

Postopek pred-notranjo arbitražo se začne na pismeno in obrazloženo zahtevo, katero v dveh izvodih poda predsedniku delavskega sveta Združenega podjetja:

— generalni direktor za Združeno podjetje kot celoto,

— direktor organizacije za organizacijo.

ZAHTEVA ZA PRIČETEK POSTOPKA

11. člen

Zahteva za pričetek postopka iz prejšnjega člena vsebuje:

- navedbo strank
- predmet spora
- obrazložitev dejanskega stanja
- dokaze za ugotovitev dejanskega stanja
- predlog, da naj se nasprotna stranka obso di na dajatev, storitev ali ureditev določenih pravnih razmerij ali dejstev,
- imena arbitrov, ki jih je izbrala stranka, ki je vložila zahtevo.

Če zahteva ne vsebuje vseh sestavin iz I. odstavka tega člena, jo predsednik DS Združenega podjetja vrne zahtevajoči stranki, ki je dolžna zahtevo dopolniti najkasneje v 8 dneh potem, ko je prejela obrazložen pouk predsednika DS Združenega podjetja.

12. člen

Predsednik delavskega sveta Združenega podjetja mora drugopis zahteve nemudoma dostaviti nasprotni stranki preko njenega direktorja s pozivom, da na zahtevo odgovori in imenuje svoja dva oziroma svoje tri arbitre v smislu čl. 2 tega pravilnika, vse v roku 15 dni.

Odgovor v dveh izvodih podpiše direktor nasprotne stranke.

13. člen

Če nasprotna stranka v danem ji roku ne imenuje svojih arbitrov in njihova imena ne sporoči predsedniku delavskega sveta Združenega podjetja, bo le-te imenoval delavski svet Združenega podjetja.

14. člen

Predsednik delavskega sveta Združenega podjetja potem, ko je prejel odgovor nasprotne stranke na zahtevo za pričetek postopka, le-tega brez odlašanja dostavi stranki, ki je postopek pričela.

Če nasprotna stranka v roku iz 12. člena ne odgovori na zahtevo za začetek postopka, obvesti predsednik delavskega sveta Združenega podjetja o tem stranko, ki je vložila zahtevo in postopa dalje v smislu določb tega pravilnika.

15. člen

Predsednik DS Združenega podjetja na kratko seznaniti o sporu delavski svet Združenega podjetja na njegovi prvi naslednji seji.

FORMIRANJE ARBITRAŽE

16. člen

Predsednik delavskega sveta Združenega podjetja določa arbitre iz liste arbitrov, sklicuje seje arbitrov zaradi imenovanja predsednika arbitraže in odredi dan seje oziraje se na hitrost postopka.

IMENOVANJE PREDSEDNIKA ARBITRAŽE

17. člen

Na prvi seji člani arbitraže imenujejo predsednika arbitraže izmed delavcev organizacije, ki v sporu ni prizadeta, ali pa izmed priznanih strokovnjakov izven Združenega podjetja.

Predlog za predsednika lahko poda katerakoli stranka, vsak član arbitraže ali predsednik delavskega sveta Združenega podjetja. Steje se, da so se člani notranje arbitraže sporazumno glede imenovanja predsednika, če so zanj glasovali vsaj 4 člani arbitraže. Če gre za spor med dvema organizacijama, morata med temi štirimi člani biti vsaj po eden član arbitraže, ki pripada vsaki od organizacij.

Kolikor glede imenovanja predsednika ne pride do sporazuma, ga imenuje na osnovi predloga ki ga vložijo predsednik delavskega sveta Združenega podjetja, predsednik Okrožnega gospodarskega sodišča, ki je krajevno pristojno po se dežu Združenega podjetja.

18. člen

Vse administrativno in drugo poslovanje v zvezi z rednim delom notranje arbitraže, opravlja tajnik arbitraže, ki ga imenuje predsednik delavskega sveta Združenega podjetja za vsak primer posebej.

Tajnik sme sam podpisovati le tisto korespondenco, za katero ga predsednik arbitraže posebej pooblasti.

Tajnik arbitraže mora biti diplomirani pravnik, po možnosti s pravosodnim ali odvetniški izpitom.

DOLOČITEV PRVEGA NAROKA IN DOSTAVLJANJE VABIL

19. člen

Potem, ko je arbitraža formirana, določi predsednik arbitraže prvi narok glede na hitrost postopka.

Tajnik arbitraže je dolžan dostaviti vabila strankam in članom arbitraže najkasneje 8 dni pred narokom.

V vabilu mora biti naveden poimenski sestav notranje arbitraže.

IZLOČITEV ARBITROV IN PREDSEDNIKA ARBITRAŽE

20. člen

Na podlagi podatkov o sestavu arbitraže lahko stranke zahtevajo izločitev članov arbitraže, če je njihovo članstvo v arbitraži nasprotno določilo tega pravilnika in statuta Združenega podjetja.

Stranki lahko zahtevata izločitev predsednika, če je član delovne skupnosti organizacije, ki je stranka v sporu.

Stranke lahko tudi zahtevajo izločitev člana arbitraže ali predsednika, če obstojijo okoliščine, ki vzbujajo dvom o njegovi pristranosti.

Stranke lahko podajo zahtevo za izločitev tajoj, ko izvedo za razloge za izločitev ali najkasneje do konca obravnave.

21. člen

O izločitvi člana arbitraže odloča predsednik arbitraže, o izločitvi predsednika pa delavski svet Združenega podjetja.

Obravnava se odloži do odločitve predsednika arbitraže oziroma delavskega sveta Združenega podjetja.

Če je predsednika arbitraže imenoval predsednik Okrožnega gospodarskega sodišča, poda stranka zahtevo po njegovi izločitvi njemu.

Če oseba, ki je sicer določena kot arbirer na listi arbitrov smatra, da obstojajo razlogi, ki bi ovirali njeno delo kot arbitra v določenem sporu, lahko sama zahteva svojo izločitev. To svojo obrazloženo zahtevo poda pismeno predsedniku DS Združenega podjetja.

POSKUS PORAVNAVE

22. člen

Preden prične obravnavati predmet spora, mora predsednik arbitraže poskušati stranke poravnati.

Tudi v teku postopka, vse do sprejema dokončne odločitve, si naj predsednik oziroma drugi arbitri prizadevajo, da stranke dosežejo poravnano.

Če pride do sklenitve poravnave, se sestavi zapisnik o poravnavi, ki ga podpišejo: stranke, člani arbitraže ter predsednik.

JAVNOST OBRAVNAVE

23. člen

Obravnava pred notranjo arbitražo je ustna in javna.

Obravnava mora biti tajna, če to zahtevajo interesi varovanja poslovne tajnosti. O tem sklepa arbitražni svet na zahtevo strank ali na zahtevo predsednika po uradni dolžnosti.

POSTOPEK OBRAVNAVE

24. člen

Obravnava pred notranjo arbitražo prične predsednik, ki razglasi predmet obravnave. Nato ugotovi, če so prišle vse vabljenе osebe, če niso, se prepriča ali so bile v redu vabljenе in ali so opravile svoj izostanek.

Stranke zastopa direktor ali njegov pooblaščenec po pismenem pooblastilu.

25. člen

Predsednik arbitraže vodi obravnava in sprašuje stranke, izvaja dokaze, daje besedo članom arbitraže in razglša odločbo arbitraže.

Dolžnost predsednika arbitraže je, skrbeti za to, da se sporni predmet vsestransko pretrese, da pa se pri tem postopek ne zavleče, tako da se obravnava, če je le mogoče, dokonča na enem naroku. Če kdo, ki se udeležuje obravnave, nasprotuje kakšnemu ukrepu predsednika arbitraže, ki se tiče vodstva obravnave, ali kakšnemu vprašanju, ki ga je postavil predsednik arbitraže, člani arbitraže, ali kakšna druga oseba, odloča o tem arbitraža kot celota.

Zoper sklepe, ki se tičejo vodstva obravnave, ni pritožbe.

Posamezni član arbitraže ima pravico postavljati vprašanja strankam, pričam, izvedencem in ostalim udeležencem postopka preko predsednika arbitraže ali pa z njegovim dovoljenjem udeležencem postopka neposredno.

POSTOPEK, ČE STRANKE NE PRIDEJO NA NAROK

26. člen

Če ena od strank ne pride na obravnava, se razprava preloži na drug datum.

Stranka, ki ni prišla na obravnava, čeprav je bila v redu vabljenа, nosi v zvezi s tem vse nastale stroške.

Če ena od strank ne pride na drugi narok za obravnava, čeprav je bila v redu vabljenа, bo arbitraža na predlog stranke, ki je prišla, pričela obravnava in sprejela odločbo na podlagi dejstev, ki so arbitraži znana.

Če na narok ne pride nobena stranka, vabili pa sta izkazani, predsednik zaključí postopek, ker se šteje, da je predlagatelj umaknil svoj predlog za arbitražni postopek.

RAZPRAVLJANJE

27. člen

Dolžnost notranje arbitraže je, da postopek izvede na hiter in ekonomičen način.

28. člen

Stranka lahko umakne zahtevo, ali se odpove zahtevku, dokler arbitraža ni sprejela odločbe.

29. člen

Nasprotna stranka lahko prizna zahtevek do konca obravnave. V tem primeru arbitraža sprejme odločbo na podlagi priznanja.

ZASTOPANJE

30. člen

Izjava stranke v postopku pred arbitražo ima pravni učinek le, če jo je dal direktor stranke, ali njegov pooblaščenec.

Organizacijo zastopa njen direktor ali od nje pooblaščenа oseba, Združeno podjetje pa zastopa generalni direktor ali od njega pooblaščenа oseba.

IZVAJANJE DOKAZOV

31. člen

Arbitraža razsodi po prostem prepričanju, upoštevajoč vse okoliščine.

Dejstev, ki se po zakonu domnevajo, ni treba dokazovati, vendar pa se lahko dokazuje, da ta dejstva ne obstajajo, če ni z zakonom določeno kaj drugega.

Dejstev, ki so splošno znana, ni treba dokazovati.

32. člen

Stranke lahko dokazujejo svoja dejstva s pomočjo vseh sredstev dokazovanja, posebno pa s pomočjo prič, listin, zaslišanjem strank, z ogledom na kraju samem ipd.

PRELOŽITEV OBRAVNAVE

33. člen

Če se odločitev ne more sprejeti na prvem naroku zaradi obširnega predmeta razpravljanja, ali če je treba izvesti nove dokaze, ki še niso zbrani, se obravnava preloži.

34. člen

Če se obravnava preloži, pa se iz opravičljivih razlogov menja član arbitraže, mora stranka, ki ga je imenovala, imenovati novega člana arbitraže.

V primeru iz prvega odstavka tega člena mora predsednik, preden se nadaljuje razpravljanje, na kratko pred prisotnimi strankami povzeti doseženi postopek.

ZAPISNIK

35. člen

O obravnavi se ves čas vodi zapisnik, ki vsebuje:

- sestav arbitraže
- navedbo strank in spora
- datum in kraj obravnave
- čas začetka obravnave
- navedbo zastopnikov strank
- izjavo strank, prič, izvedencev
- navedbo listinskih in drugih dokazil, ki se na obravnavi prečitajo in pregledajo,
- sklepi arbitraže med obravnavo
- čas konca oziroma zaključka obravnave
- izrek arbitražne odločbe.

Zapisnik o obravnavi vodi zapisnikar, katerega ga predsednik arbitraže med obravnavo glasno narekuje. Na koncu podpišejo zapisnik: stranke, zapisnikar in predsednik.

Stranke lahko zahtevajo od predsednika arbitraže, da popravi pomanjkljivosti v zapisniku, če pa predsednik arbitraže to zavrne ob priliki podpisa, lahko stranke zahtevajo, da se ta izjava predsednika arbitraže, z navedbo vsebine popravka, vnese v zapisnik.

UPORABLJENA PRAVILA

36. člen

Arbitraža sprejme odločbo na podlagi zakoničnih predpisov, statuta, pogodb med Združenim podjetjem in organizacijami in drugih splošnih aktov Združenega podjetja in organizacij v njegovem sestavu, splošnih uzanc za blagovni promet, pravnih načel in dobrih poslovnih običajev.

Arbitraža rešuje in odloča pravno veljavno samo tedaj, če je v polnem sestavu in če sprejme odločbo z večino glasov.

ODLOČBA

37. člen

O predmetu spora arbitraža odloča s končno arbitražno odločbo, o drugih vprašanjih, ki se pojavijo v toku spora, pa odloča s sklepanjem.

38. člen

Odločba notranje arbitraže je dokončna in izvršljiva.

39. člen

- Pismena arbitražna odločba vsebuje:
- sestav arbitraže, ki je sprejela odločbo
  - navedbo strank in njunih zastopnikov
  - navedbo spora in predmeta spora
  - izrek odločitve o sporu
  - izrek odločitve o stroških in njih višini
  - rok, v katerem naj stranka odločbo izvrši
  - obrazložitev odločbe
  - navedbo, da je odločba dokončna in izvršljiva
  - kraj in datum izdaje odločbe
  - podpis predsednika arbitraže in zapisnikarja.

40. člen

Obrazložitev odločbe vsebuje dejansko stanje, ki ga je ugotovila arbitraža, dokaze, na katere se odločitev nanaša, in okoliščine, katere je arbitraža smatrala za merodajne pri oceni dokazov.

Arbitraža mora navesti razloge, zaradi katerih je posamezna dejstva smatrala za dokazana ali nedokazana in tudi razloge, zaradi katerih je zavrnila posamezne dokaze, ki so jih stranke predložile.

41. člen

Končna arbitražna odločba se razglasi strankam ustno po tajnem posvetu in glasovanju arbitraže po končani obravnavi.

Pismena odločba mora biti izdelana in vročena strankama v roku 8 dni po njeni razglasitvi in nosi datum razglasitve.

STROŠKI

42. člen

Stroški arbitražnega postopka so tisti izdatki, ki nastanejo med postopkom ali zaradi postopka in so:

- stroški strank in njunih zastopnikov, prič in izvedencev v zvezi s prihodom na naroke,
- ostali stroški strank, v zvezi z zbiranjem dokaznega gradiva,
- stroški članov arbitraže, tajnika arbitraže ter zapisnikarja, v zvezi s prihodom na naroke,
- ostali stroški arbitraže v zvezi s postopkom.

Ob zaključku obravnave morata stranki predložiti arbitraži stroškovnik, ki vsebuje specifikacijo stroškov stranke.

Stranka, ki v sporu popolnoma propade, trpi celotne stroške iz prvega odstavka tega člena, če pa delno uspe, pa jih trpi procentualno glede na višino zneska, s katerim ni uspela.

UPORABA ZAKONA O PRAVDNEM POSTOPKU

43. člen

V vseh vprašanjih, ki niso urejena s tem pravilnikom, bo arbitraža ravnala po načelih postopka, predpisanega z Zakonom o pravnem postopku.

IZVRŠITEV ODLOČBE ARBITRAŽE

44. člen

Stranka je dolžna izvršiti odločbo notranje arbitraže v roku 15 dni od dneva njenega prejema, v kolikor arbitraža iz utemeljenih razlogov v odločbi ne določi krajšega roka.

Če stranka prostovoljno ne izvrši odločbe notranje arbitraže v roku, ki je določen v sami odločbi se:

1. V primeru, če je arbitraža izdala odločbo glede dolžnosti sklenitve pogodbe smatra dokončna odločba kot akt, ki nadomesti sklenitev pogodbe.
2. V primeru, da gre za izvršitev pogodbe, pa ima zahtevajoča stranka pravico:

- da zahteva od pristojne SDK, da izvrši na dolžnikovih sredstvih arbitražno odločbo,
- da predlaga izvršbo pred Okrožnim gospodarskim sodiščem na čigar območju ima zavezana stranka svoj sedež,
- da predlaga delavskemu svetu Združenega podjetja, da sproži postopek pri pristojnem sodišču, da se pogodba med organizacijo, ki noče izpolniti odločbe notranje arbitraže in Združenim podjetjem, razdere,

- da zahteva od notranje arbitraže, da z notranjimi sredstvi informiranja objavi, da dolžnik ni izvršil odločbe arbitraže,

- da predloži začetek postopka zaradi težje kršitve delovne dolžnosti proti osebi na delovnem mestu, ki je odgovorna za neizvršitev odločbe arbitraže.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

45. člen

Spori, ki so nastali pred sprejemom tega pravilnika, se rešujejo po določbah tega pravilnika.

46. člen

Ta pravilnik stopi v veljavo osmi dan od dneva, ko ga je sprejel delavski svet Združenega podjetja. Dan sprejema je šteti kot dan objave. Z veljavnostjo tega pravilnika preneha veljati Pravilnik o organizaciji in poslovanju notranje arbitraže z dne 5. 10. 1966.

V Kranju, 26. 12. 1969

Predsednik delavskega sveta ZP
Zibert Rok, inž., l. r.

Vtisi z ogleda informacijsko-dokumentacijskega centra »VINITI« v Moskvi

Prek Zavoda za mednarodno tehnično sodelovanje sem v preteklem letu odpotovala v Moskvo na ogled vseživnega informacijsko-dokumentacijskega centra za tehniko in prirodne znanosti VINITI (Vsesojuzni inštitut naučnoj i tehničkoj informacij). O tem centru sem mnogo slišala in čitala, zato sem še z večjim zanimanjem pričakovala obisk v tem velikem informativnem centru, ki je prav gotovo eden največjih na svetu.

V Sovjetski zvezi so že nekaj let po 2. svetovni vojni, to je leta 1952 ustanovili pri Akademiji nauk SSSR informativno-dokumentacijski center za tehniko in prirodne znanosti. Zavedali so se namreč ogromnega bogastva v znanju, ki je skrito v literaturi za svoj nadaljnji gospodarski razvoj. V raznih deželah po svetu izhaja več kot 50.000 serij samo na tehničnem in prirodnoznanstvenem področju, v katerih je objavljenih okoli 4,5 milijonov člankov. Temu gradivu je treba dodati še 12 milijonov patentnih spisov in ogromno število knjig, kongresnega in simpozijskega gradiva ter drugih virov informacij. Smatra se, da porabijo danes strokovnjaki 30 % svojega časa za pregled in študij najpomembnejših informacij na njihovem področju. Zavedali so se (zato), da se znatno skrajša čas, ki ga porabijo strokovnjaki za zasledovanje novih dosežkov po svetu, če imajo organizirano informacijsko in dokumentacijsko službo, ki posreduje informacije v kratkih, jedrnatih izvlečkih, s čimer se prepreči, da strokovnjakom-uporabnikom ni potrebno čitati in iskati nepotrebne literature, temveč le tisto, ki je potrebno za reševanje njihovih ozko specialnih problemov.

Danes je v inf. centru VINITI zaposlenih mnogo visokih znanstvenikov in strokovnjakov raznih področij in sicer: 140 akademikov in dopisnih članov Akademije znanosti SZ, 1100 doktorjev znanosti, 6300 kandidatov znanosti, na tisoče inženirjev, fizikov, kemikov in drugih strokovnjakov. Skupno je zaposlenih 24500 strokovnjakov, od tega v samem inštitutu 2500 in 22000 kot zunanjih sodelavcev. Literatura, ki jo prejema VINITI obsega 17000 serij, 11.000 patentnih spisov, 7500 knjig letno, ki prihaja iz 105 držav ter je pisana v 63 jezikih. Vse to gradivo VINITI analitično obdela s pomočjo svojih strokovnjakov tako, da je v obliki biltenov, ki prinašajo izvlečke, expres informacij in drugih informacij, dostopna številnim strokovnjakom v SZ in tudi izven nje. Tako ogromna literatura ter centralizirana in kompletna analitična obdelava tega gradiva, dajejo informativnim publikacijam popolnost in širino ter karakteristiko najboljših informativnih biltenov na določenih področjih na svetu. VINITI izdaja »Referativni žurnal« za 25 glavnih in 128 ozko specialnih področij v 260000 izvodih. V teh biltenih je letno objavljenih 1.000.000 informacij. Da bi lahko ažurno posredovali to veliko množino informacij

uporabnikom uvajajo računalnike in moderne stavne stroje v informacijsko službo. To pa zahteva temeljite raziskave na področju sistemov za avtomatizirano obdelavo informacij, s čimer se v VINITI ukvarja mnogo znanstvenikov iz področja matematike, lingvistike, tehnike obdelave podatkov in tematike.

Vtisu, ki sem ga dobila v informativnem centru VINITI, da polagajo v SZ izredno važnost literaturi in širjenju informacij, se je pridružil še splošni vtis, da ljudje povsod ogromno čitajo in študirajo, knjigarne so polne kupcev, knjige že po nekaj mesecih, ki so bile natisnjene, ni moč kupiti, ker so tako hitro razprodane, četudi jih tiskajo v ogromnih nakladah. Tudi velike knjižnice, kot je »Biblioteka Lenina«, ki ima 25.000.000 knjig in se uvršča med pet največjih knjižnic na svetu. Iz tega lahko sklepamo, kako veliko je zanimanje za novosti in znanjem po svetu, za kar so jim nudene vse možnosti.

V. Levovnik

DOPISUJTE V »ISKRO«!

Naslov uredništva:
Kranj, Savska loka
Tel. 22-221, int. 333

Nove kvote mednarodnega monetarnega fonda

Jugoslavija bo dala 207 milijonov dolarjev

Mednarodni monetarni sklad je uradno predložil poročanje obveznih deviznih kvot članic za novih 7,6 milijard dolarjev. V skladu s tem se bo vrednost deviznih kvot mednarodnega monetarnega sklada zvišala na 28,9 milijard dolarjev.

Klub desetih najbogatejših držav je že podprl zahtevo za zvišanje kvot, ki naj bi začele veljati 30. oktobra letos. Nova kvota za Jugoslavijo bo 207 milijonov dolarjev, namesto sedanjih 150 milijonov.

Dober zaključek leta 1969

(Nadalj. s 1. strani)

so bile obveznosti za domače tržišče izpolnjene s 100,96 %, izvorne potrebe pa s 95,12 %. Na takšen proizvodni rezultat je delovni kolektiv tovarne »Aparati« upravičeno lahko ponosen. Naloge v letu 1969 so bile v celoti za nad 30 % večje od doseženih vrednosti v letu 1968. Te naloge pa je bilo treba izpolnjevati ob neprimerno težjih poslovnih pogojih, še zlasti v pogledu preskrbe z likvidnimi finančnimi sredstvi za nemoteno oskrbo s potrebnimi reprodukcijskimi materiali. Razen tega smo pri nekaterih izdelkih prav v letu 1969 naredili prve korake v velikoserijsko, če ne že množično proizvodnjo. Zato sicer minimalni preseg postavljenega proizvodnega načrta predstavlja uspeh, ki je neprimerno večji, kot ga pa kažejo samo gole številke. Zato moramo pri tem poudariti predvsem uspeh v enoti 500, ki je svojo letno zadolžitev preseglja za nekaj več kot 18 %. Res je, da je bilo povečanje števila delavcev v tej delovni enoti največje, vendar je prav ta

enota imela tudi največ pričevanja in je tudi ob koncu leta morala z novimi delavci, ki še niso dajali normalnega delovnega učinka — pripraviti osnovo za start v poslovno leto 1970, v katerem bo povečanje fizičnega obsega proizvodnje visoko nad povprečjem v tovarni.

Zato je delovni kolektiv v tovarni električnih aparatov s popolno pravico ponosen na rezultate v preteklem poslovnem letu. S končanimi uspehi pa si je hkrati postavil tudi trdne temelje za to, da bo v letu 1970 lahko startal tako, kot si je z dinamičnim planom začrtal.

Vsi se zavedamo, da naloge, ki nas čakajo, nikakor niso lahke in, da bo njihova realizacija zahtevala še več naporov, kot smo jih bili vajeni vlagati doslej. Zaradi števčnega fizičnega obsega proizvodnje za izvoz, bomo morali začeti načrtno bitko za še večji izkoristek notranjih rezerv — to pa pomeni pohenitev predvsem režijskih stroškov na proizvodno uro in večji izkoristek produktivnih delovnih ur.

—L—

Igor Slavec:

Ob knjigi »Ameriško izzivanje«

(tretje nadaljevanje)

Francoski publicist in politik J. J. Servan-Schreiber nam je v prvem delu svoje knjige »Ameriško izzivanje« govoril o ekonomski moči ameriškega imperializma, o njegovi ekspanziji skozi njihovo organizacijo dela in s pomočjo finančnega kapitala, ter o preteči nevarnosti, da v najkrajšem času postane Evropa samo privesek Amerike, njen slabši satelit. V drugi polovici knjige pa nam pisec govori kako je Amerika dosegla tako silno ekonomsko moč in kaj je treba storiti, da le še ohrani svojo samostojnost.

Lahko verjamemo, da se ameriški velekapital vse drugače loteva svojih načrtov, kako si pridobiti še večji dohodek, in se za izdelavo svojih načrtov še kako poslužuje znanosti, tako znanosti o organizaciji dela kot znanosti na sploh, ki služi vsakršni izboljšavi tehnologije in s tem produktivnosti dela. Pri tem jim nesluteno pomagajo prav računalniki, ki jih uporabljajo tako za izdelavo programov razvoja neke industrijske panoge, upoštevajoč

vse mogoče tržne pogoje in faktorje gospodarjenja za določeno dobo v naprej, do zasledovanja izvrševanja planov in njihove sprotne korekcije in prilaganja novim pogojem. Med tem se pa mi šele privajamo na ime računalnik, in takorekoč šele — bolj zaradi mode kot iz potrebe. Tudi v ZP imamo razen nekaj izjem, seveda — grupo ljudi, ki se dokaj trudi vnesti v Iskro nov duh, duh računalniške tehnike in

mišljenja (CAOP), vendar pri zahtevah, da se ostvarijo ustreznimi pogoji za delo, nalezijo čisto na skoraj nepremostljive težave, ki so ali finančnega značaja (ti so lahko za obstoj CAOP usodni) ali tehničnega značaja (pripravljenost vodilnega in vodstvenega kadra in njegovo spoznanje o nujnosti uvedbe računalniške tehnike v njihovo podjetje).

V svetu so te otroške bolezni že zdavnaj preboleli in ker vedo kakšne koristi jim prinašajo vedno novi in novi dosežki na področju znanosti, vlagajo vsako leto več in več finančnih sredstev prav v razvojno dejavnost in računalnike, kajti »ekonomska ekspanzija je v zadnjem času torej bistveno pogojena s hitro in izboljšano produktivnostjo« pri čemer so »spoznali, da je šolstvo pomembnejši dejavnik in ga postav-

ljajo na čelo ekonomskih dejavnikov ekspanzije«.

To spoznanje je privedlo Američane do tega, da danes ogromne vsote denarja vlagajo v šolanje kadrov. Primer: »Leta 1930 je znašala skupna vsota za ameriško šolstvo 3,2 milijona dolarjev, leta 1965 je bila ta številka več kot desetkrat višja in sicer 39 milijonov dolarjev za to leto. Vsote namenjene raziskovanju in razvoju, napredku znanja, so narasle v manj kot četrto stoletja od 160 milijonov dolarjev na 19 milijard dolarjev (med l. 1930 in 1964) — torej več kot desetkrat.

Majhna kitajska pesmica bi prav lahko bila navodilo za ameriško ekspanzijo. Kuan-tsu je pred 26 stoletji rekel:

»Če imaš enoletne načrte, sej zrna.

Če so desetletni, posadi drevo.

Če so za sto let, izobražuj ljudstvo.

Če boš enkrat sejal zrna, boš enkrat žel.

Če boš zasadil drevo, boš desetkrat užival letino.

Če boš izobrazil ljudstvo, boš sto let užival sadove.

Potem je bil še jasnejši:

Če daš človeku ribo, se bo najedel enkrat.

»Če pa ga naučiš loviti ribe, se bo hranil vse življenje.«

In še en zgovoren podatek o šolanju mladih na univerzah v ZDA in ostalem svetu:

Država	Število študentov v l. 1966	% od vseh mladih (med 20. in 24. letom starosti)
ZDA	5.526.000	43
SSSR	4.000.000	24
Japonska	1.370.000	13,5
Francija	500.000	16
Z. Nemčija	280.000	7,5
Kanada	230.000	22,5
Anglija	165.000	4,8
Švedska	62.000	11
Italija	284.000	6,9
Belgija	54.000	10

Rezultati, načrti in želje Počitniške skupnosti

Lani zelo uspešen finančni zaključek Počitniške skupnosti — za letos še vedno primanjkuje 150 ležišč — z nakupom doma v Velikem Lošnju ne bo nič — namera za odprodajo našega doma na Bledu in nakup ustreznega zemljišča za novogradnjo nekje v Istri — bomo res prisilili Počitniško skupnost, da bo poslovala na temelju čiste ekonomike, brez ozira na potrebe in finančne zmogljivosti naših delavcev — kje lahko letos smučarji poceni prenočujejo.

Najprej osnovni podatki: V štirih domovih Počitniške skupnosti ISKRA na Bledu, Dugem otoku, v Trenti in Poreču je lani letovalo skupno 1390 dopustnikov, večini 7 do 10 dni.

Lani je dosegla PS približno 75 milijonov SD prometa, ostanek dohodka z amortizacijo pa je znašal 6,8 milijona SD. To je kar čedna vsota, stalnega vodstvenega personala.

Od posameznih domov je bil visoko aktiven dom v Poreču, Dugi otok je ravno pokrtil svoje obveznosti, doma na Bledu in v Trenti pa sta zaključila počitniško sezono z malenkostno izgubo. Najbolj je bil seveda uspešen Poreč, saj so zaradi rastočega turizma prodali v eni sezoni toliko pijač kot prej štiri leta skupaj.

Z ostankom dohoka je plačala PS še nekaj obveznosti, izvirajočih iz preteklih let, glavnino pa bo vložila v obnovo domov in nabavo nekaj novega inventarja.

Poglavitna težava, ki tare PS je, da še vedno ne more ugoditi vsem prošnjam naših dopustnikov za letovanje na morju npr. v Poreču. Stalno ji primanjkuje približno 150 ležišč. S tega gledišča je zato razumljiva njihova lanskoletna akcija za nakup še enega počitniškega doma in sicer konkretno od Beograjskega grafičnega zavoda v Velikem Lošnju. Namera pa so kot kaže sedaj opustili, zaradi vrste pomanjkljivosti, ki jih ima sam dom oz. njegova lega.

Tako je dom preveč odaljen od npr. Ljubljane oz. Zagreba. Potreben je prevoz čez trajekt in cestnina. Od trajekta Brestova — Porozine do Vel. Lošnja je še 63 km asfaltirane ceste.

Vel. Lošinj je zadnje naselje na koncu ceste, s skromnim parkiriščem, ki ne zadostuje za vse motorizirane turiste. Zaradi velikega turizma zlasti tujcev je v sezoni velika draginja, ker je treba malone vsa živila prepeljati iz kontinenta na otok.

Sam dom stoji na vrhu griča. Do njega je dostop samo peš po ozki, zaviti ulici. Dom je zidan še v prejšnjem stoletju, potrebn popravila in ima kapaciteto komaj 100 ležišč. Kopalci se kopljejo blizu doma ob svetilniku, ki je ob vhodu v majhno luko.

Zaradi sorazmerno visoke cene za nakup doma, premanjne kapacitete in naštetih pomanjkljivosti, dom ne ustreza niti kot dopolnilo za že obstoječe kapacitete, ima pa vrh tega veliko slabše pogoje za letovanje naših ljudi kot ISKRA dom v Poreču.

PS se zato ogreva za drugo varianto, ki je mnogo ugodnejša pa tudi perspektivna. Nekje v Istri — seveda ob morju z borovim gozdom — bi kupila kompleks zemljišča in sezidala na njem v prvi fazi pokrito restavracijo z vsemi sanitarnimi. Na zemljišču bi bil najprej avtokamp, pozneje v drugi fazi pa bi postavila še lične montažne hišice za letovanje. Kapaciteta tega doma bi bila tako velika, da bi pokrivala vse potrebe

naših dopustnikov iz vseh organizacij — tudi RIZ.

Za doseg tega cilja namera SP odprodati dom na Bledu za katerega ni interesentov nasploh v nobeni naši organizaciji. Potreben nam je še najbolj v reprezentančne namene.

Z denarjem od prodaje doma na Bledu in odobrenih sredstev za lanskoletno akcijo nakupa doma na Velikem Lošnju bi PS že lahko kupila zemljišče ob morju in pričela s prvo fazo gradnje.

Namera je vsekakor širokotezna in vredna premisleka, hkrati pa je tudi že čas, da začnemo resneje misliti na tako zelo potrebno rekreacijo

naših delavcev in jim nuditi tudi ceneno letovanje od maja do konca septembra.

PS pa ogroža še drugačna namera, ki se že nekaj let vsiljuje. Tako naj bi PS po mnenju nekaterih postal v ISKRI samostojna organizacija s čistim ekonomskim računom in bi poslovala kot ISKRA — TURIST. Svoje počitniške kapacitete naj bi odajala najboljšim ponudnikom, četudi tujcem. Seyeda bi se s tem izneverila domačim dopustnikom, izgubila pa bi tudi svoj osnovni smisel, zaradi česar je bila ustanovljena. Kot kaže se bodo morale družbeno politične organizacije bolj zavzeti za dejav-

nost PS v prid naših delavcev in preprečiti vsiljeno rešitev poslovanja na bazi čiste ekonomike po eni plati, po drugi pa bo morala PS tudi napeti vse sile za znižanje stroškov poslovanja in odpraviti v obeh domovih četudi malenkostno izdubo.

In še nekaj. PS vabi ljubitelje planin in zlasti smučarje, da imajo na voljo dom ISKRA v Trenti za udobno prenočišče. Za majhno odškodnino dobe vsak čas sobe v našem domu. Ključ od doma dobe pri oskrbnici Stefaniji Mavrič v Trenti 48 za neomejen čas in njej poravnajo tudi prenočnino.

Marjan Kralj

Prisrčno srečanje upokojujencev

Kot vsako leto, tako so bili tudi letos upokojujenci »Elektromehanike«
Kranj, povabljeni na novoletni sestanek. Iskrina tovarna v Kranju ima dokajšnje število upokojujencev oz. kar 556 in, kar je zanimivo, kar 505 se jih je udeležilo sestanka, tako, da sta bili obe dvorani v restavraciji skoraj premajhni. V pozdrav so dobili Iskrin stenski koledar že pri sprejemu.

Toliko pozdravljanja, rokovanja in dobrih želja že dolgo ni bilo videti in ne slišati... To je bilo vzdušje, ki ga je šele utišal pozdravni govor predsednika delavskega sveta inž. Vinka Zupana, ki je med drugim dejal:

»Minilo je leto dni in spet se srečujemo z namenom, da drug drugemu stisnemo roke in zaželimo vse najboljše. Srečanje upokojujencev naše tovarne je postala že tradicija in mislim, da je vam in nam ljubo, ker se srečujemo kot sodelavci, katere vežejo spomini na skupno delo. V

preteklih letih ste tudi vi prispevali velik del k taki ISKRI, kakršna je danes, in upam, da vam ni žal, ker ste svoje ustvarjalno delo gradili v napredek tovarne.

Vsako srečanje sodelavcev je bogato predvsem v spominih, h katerim se radi vračamo, saj nam obujajo vesele in tudi manj vesele dogodke, ki jih je vsakdo doživel pri svojem delu v naši tovarni. Ti spomini ohranjajo navezanost na tovarno, na sodelavce, ki še aktivno delajo in na delo, ki ste ga opravili. Prepričan sem, da prav zaradi naštetega radi slišite o uspehih, napredku in razvoju tovarne. Želim, da bi se ob današnjem srečanju dobro počutili in da bi vam ostalo v prijetnem spominu.

Tisti, ki so želeli, so si nato lahko ogledali tovarno. Marsikdo se je ustavil na svojem bivšem delovnem mestu in se nehote spomnil na minulo delovno dobo...

»Čas mineva tako hitro... Škoda!...« je nekdo dejal. Mnogi so pritrdjevali, mlajši

pa, ki nadaljujejo delo naših upokojujencev, pa so pripomnili: »Saj gremo za vami!«

Zatem je osebje restavracije postreglo z okusnim prigrizkom in dobro kapljico. Kot vse kaže, so bili upokojujenci zadovoljni tako z organizacijo odd. za družbene zadeve in pogostitvijo. Posebno pa so bili veseli, da so bili med njimi predsednik DS, UO, predsednik sindikata in sekretar ZK tovarne. V medsebojnih razgovorih so pobliže spoznali življenje upokojujencev, le-ti pa so bili seznanjeni z delom v tovarni in obratih ter perspektivi, kar je upokojujence zelo zanimalo.

Vsebina mnogih razgovorov jasno kaže, da so upokojujenci še vedno povezani z ISKRO, da so ponosni na ISKRO in da radi, zelo radi prihajajo na letni sestanek upokojujencev.

Hvala vam, upokojujenci za vse dobre želje ob odhodu, hkrati pa vam tudi mi želimo zdravje in zadovoljstvo z željo: na svidenje ob novem letu!

Kako bi torej lahko najbolj pojasnili ameriško nadvlado na vseh pomembnih industrijskih in znanstvenih področjih? Vse se jim steka: pravo in učinkovitost, šolstvo in okretnost in organizacija napredka.

Sedaj se mnogo govori o naraščajoči krizi v svetu zaradi ekonomskega »prepada«, ki se veča med razvitimi deželami in deželami Azije, Afrike in Latinske Amerike.

Tehnološki prepad je največji problem našega časa; toda ime »prepad«
v tehnologiji ni povsem točno. Ne gre toliko za tehnološki prepad kot za »poslovno vodstvo«
torej za upravljanje. »In če toliko evropskih znanstvenikov emigrira v ZDA, se to v bistvu ne dogaja zaradi naše bolj razvite tehnologije,«
govorijo Američani, »temveč zlasti zaradi naših modernejših in učinkovitejših metod

dela v skupinah — zaradi »poslovnega varstva«.

Narava je demokrat; umske sposobnosti je skoraj popolnoma enakomerno razdelila po vsem svetu. Seveda ob pričakuje, da bomo ta dar izkoristili na učinkovit način. In prav to je stvar poslovnega vodstva. Končno je poslovno vodstvo najustvarjalnejša vseh umetnosti. Je umetnost umetnosti: je umetnost smotrne uporabe tehnike.

Kakšno bistveno vlogo igra »poslovno vodstvo«
? To, da se inteligentno spoprijema s spremembami. »Poslovno vodstvo«
je sredstvo, s katerim se lahko socialne, ekonomske, tehnološke, politične ter vse človeške spremembe racionalno organizirajo in porazdele po vsem družbenem organizmu.

Nekateri kritike danes skrbijo zaradi »poslovnega vodstva«, češ, da ne bi naše demokratične družbe postale »nadupravljanje«. Resnica pa

je ravno nasprotna. Demokratično družbo dejansko ogroža slabost v »poslovnem vodstvu«. Ne more živeti in se razvijati, če »poslovno vodstvo«
neprestano ne napreduje.

Pomanjkljiva organizacija, pomanjkljivo upravljanje ne pomeni spoštovanje svobode; pač pa pomeni popuščati drugim neracionalnim silam krojenja realnosti. Te sile so lahko emocija (čustvena razgibanost), nevednost, nedelavnost, karkoli, samo pamet ne. Naj si bo kakršnakoli; če sila, ki ureja človeško dejavnost, ni sila razuma, človek zaostaja za svojimi možnostmi.

Življenjsko važne odločitve, ki se tičejo strategije podjetja, kakor tudi politične strategije, morajo izhajati od tistega, ki je na čelu. To je njegova funkcija. Če je poslovno vodstvo dobro, organizira podjetje in družbo tako, da se proces ustrezno razvija. S pomočjo tega pro-

cesa lahko ljudje na kar najbolj učinkovit način razvijajo svoj razum, svoje ustvarjalne zmožnosti, svojo iniciativo in svojo odgovornost.

To je velika avantura našega časa, vznemirljiva avantura, v kateri moramo vzpostaviti potrebno in točno opredeljeno organizacijo, ki določa različne načine za pripravljanje odločitve. Vsaka realnost pomaga bistriti duha. Če se odrečemo presojanju, kar se prav lahko zgodi, potem se zadovoljimo z nečim manj vrednim, namesto, da bi v celoti izrabili svoj razum.

Napadi na moderne stroje, kot so računalniki, so dejansko napadi na človeško pamet samo.

Evropa je na področju izobraževanja šibka, zelo šibka. Evropa ima šibko splošno izobrazbo, tehnično izobrazbo, posebno pa je šibka njena izobrazba, kar se tiče vodenja in upravljanja.

Tehnološki napredek, ki je mogoč edino na visokem nivoju splošnega znanja, se ne more ostvariti brez podlage, na kateri vse sloni, in to je izobrazba mladih, kakor tudi odraslih.

Če hoče Evropa zapolniti tehnološki prepad se mora spoprijeti s problemom, druge izbire ni.

Moderna znanost, tehnologija in poslovno vodstvo niso sami po sebi bistveni cilji izobraževanja. Končni cilj izobraževanja je do skrajnosti razviti človekove sposobnosti.

Brez napredka v organizacijski tehniki, se pravi brez napredka v izobraževanju, je svet v nevarnosti, da preprosto zaostane in izgubi ravnovesje.

Toliko o tem Servan-Schreiber. Menim, da se moramo nad vsem povedanim globoko zamisliti, kajti marsikaj povedanega velja tudi za nas — za Iskro.

Jubilanti 20-letnega dela v ISKRI

PRODUKCIJA DELOV

Bajželj Ivan
Balanc Stane
Berce Franc
Blaznik Alojz
Eržen Franc
Grohar Polde
Jankovič Pavel
Jeraj Lojze
Jerše Marija
Kaltenekar Franc
Kejžar Franc
Kepic Franc
Klun Jože
Knapič Klara
Košir Zdenko
Kramar Miha
Likar Marija
Novak Pavel
Oman Franc
Pavlič Marija
Perdan Ivan
Porenta Jožica
Potočnik Marija
Rogelj Franc
Rot Marija
Sirc Angela
Šitar Marija
Šitar Marija
Štenovec Rezka
Šmid Jolanda
Šterbenk Anton
Šterbenk Franc
Šunkar Janez
Žerovnik Milan
Stare Marija
(za pokojnega
moža Feliksa)

ROTACIJSKI STROJI

Kralj Julka
Slatnar Marija
Pipan Ivan

KINOAKUSTIKA

Cuderman Stane
Oblak Stojan
Sušteršič Pavel
Pflaum Zlatko

OBRAT ŠTEVCEV

Ahčin Ivanka
Brenkuš Marija
Delič Rozi
Dežman Francka
Dolenc Franc
Horvat Marija
Humer Danica
Humer Jurij
Jezeršek Pavla
Jukič Kati
Kern Stane
Kogej Bogo
Kokalj Kati
Kovač Rozi
Leskovec Silva
Majcen Vinko
Mlakar Marija
Pavlin Danica
Prestor Ana
Rant Maks
Stare Ljudmila
Štular Darinka
Teran Cilka
Triler Milka

Ušlakar Tončka
Vidmar Terezija

OBRAT ATN

Ažman Jože
Bajželj Albina
Bajželj Marija
Bergant Francka
Brekani Milena
Dželepi Marija
Eržen Marija
Frakelj Marija
Franciškin Gita
Grilc Matilda
Jalovec Ivan
Jenko Marija
Jeraj Brigita
Juvan Francka
Kadivec Angelca
Kalan Ivanka
Kern Jože
Košir Slavka
Kraupner Vera
Krt-Pogačar Nežka
Lindič Marija
Lorber Katarina
Lukanc Katarina
Miklavčič Marija
Močnik Ivanka
Mušič Franc
Namar Marija
Nograšek Marija
Oblak Marjan
Ozimek Ana
Peklaj Marija
Peternelj Cilka
Pisovec Anton
Plut Julka
Podobnik Angela
Pokorn Ciril
Primožič Marija
Prislan Ivanka
Prosen Jožica
Štamenkovič Marija
Strnad Berta
Šfiligoj Marija
Šmid Marija
Štern Marija
Tomazin Ana
Tomazin Marija
Uranič Anica
Uranič Terezija
Velikanje Francka
Zupan Marija
Žitnik Ivanka

OBRAT MEHANIZMOV

Arh Danica
Varl Ivan

OBRAT STIKAL

Bečan Vera
Globavs Francka
Globočnik Dragica
Hudournik Marija
Kalan Julijana
Knific Marija
Kovačič Kristina
Novak Jožica
Oseli Tončka
Prosen Jože
Rodič Pavla
Rozman Dana
Rozman Janez
Rugelj Amalija
Štern Angelca

Uranič Marija
Žakelj Marija

ORODJARNA

Bradaška Pavel
Fabjan Jakob
Klasek Vlado
Rupar Janko
Šarabon Konrad
Švab Viktor
Fende Jože

OBRAT MERILNIH NAPRAV

Kosirnik Marija
Ločniškar Filip
Novak Anica
Pušavec Janez
Segula Marjan
Straus Francka
Vrhovnik Danica

VZDRŽEVANJE

Benedik Stane
Gorenc Ivan
Jagodic Franc
Konc Stane
Lombar Franc
Maček Ivan
Perko Vera
Rudolf Ivanka
Šiferer Janez
Udovič Vinko

TEHNIČNE SLUŽBE

Kovač Stane
Šteblaj Albina
Štrukelj Marjan

SLUŽBA KVALITETE

Križnar Francka

PLAN — NABAVA

Andoljšek Francka
Mihovec Miro
Štefanič Jože
Štefe Alojz
Zagoršek Angelca

ORGANIZACIJSKA SLUŽBA

Brenkuš Marija
Logar Angela
Vipotnik Jože

FINANČNA SLUŽBA

Hudobivnik Stane
Lah Ivanka
Cvetko Marija
Perč Nežka
Štravs Slavka

OBRATNA AMBULANTA

Dr. Vidmar Ivan

SKUPNE SLUŽBE ZP

Strah Bogdan

Hvala, tovariši gasilci!

Tudi za vas je leto 1969 končano; eno več v zgodovini vašega prostovoljnega gasilskega društva v kranjski tovarni; leto dela, truda in uspehov! Niste svojega dela obešali na veliki zvon. Le malokdaj smo kaj slišali o vas v vašem časopisu. Delali ste skromno in tiho, toda z veseljem in navdušenjem, poleg redne zaposlitve v tovarni. Ni jih malo, ki vašega dela v podrobnostih ne poznajo, kajti naš kolektiv je velik, ne vedo za vaša prizadevanja in želje, ne za cilje, ki vas vodijo. Tu in tam se kdo celo ponorčuje iz gasilcev, če vas pri naporih gasilskih vajah ali po uspešnem gašenju požara vidi pri steklenici pijače, in hudomušno pripomni, češ, »gasilci že spet gasijo, če ni požara, gasijo žejo...« Ne bodite hudi, tovariši gasilci; take pripombe ne morejo biti resno mišljene, so bolj dokaz, da ste v delovnem kolektivu priljubljeni in poznani.

Če nekoliko pobrskamo po vaših zapiskih o delu v minulemu letu, vidimo, da je v mejah naše tovarne »Elektromehanika« dvanajstkrat gorelo: trikrat v skladišču odpadkov, dvakrat v livarni, dvakrat v polirnici, po enkrat pa v lesnem skladišču, kinooddelku, preizkuševalnici, lakirnici in v orodjarni kontaktorjev. Pri dveh od omenjenih požarov so vam priskočili na pomoč poklicni gasilci iz Kranja, druge ste pogasili sami.

Poleg gašenja nastalih požarov, je vaše delo usmerjeno na gasilsko preventivo, ko skrbite za svojo usposobljenost, za dobro urejene gasilske naprave in orodje ter za varstvo, da bi do požarov sploh ne prišlo. Imeli ste v preteklem letu dvaindvajset gasilskih vaj, večinoma v mejah tovarne, dalje gasilsko vajo pri bližnji tovarni »Planina«, skupno nočno vajo z domačim gasilskim društvom na Trsteniku itd. Tudi v zimskih mesecih ne boste počivali. Vemo za vaše načrte, da imate predvidena predavanja o uporabi gasilskih aparatov v različnih oddelkih naše tovarne. Skoraj v vsakem oddelku morate požar gasiti z različnimi aparati in z različnimi sredstvi, zato je koristno in potrebno, da so z vsem tem seznanjeni in poučeni predvsem mojstri in vodje posameznih delavnic.

Hvala vam, tovariši gasilci, hvala za vaše delo in prizade-

vanja v minulemu letu! Veseli smo vaših uspehov, kakor ste jih lahko veseli gasilci sami. Nad trideset let že deluje vaše prostovoljno gasilsko društvo v naši tovarni. Z veseljem in ponosom ste se v precejšnjemu številu udeležili stoletnice slovenskega gasilstva v Metliki. Naj bodo lepi ideali gasilstva tudi v bodoče vaš vzor in s to željo vam želimo tudi v novem letu 1970 mnogo uspehov!

Dopisujte v ISKRO!

ZAHVALA

Ob prerani in bridki izgubi dobrega moža

PETRA KORENA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem kolektiva »Instrumeni« Otoče, sošolcem in vsem ostalim za izraze sožalja, podarjeno cvetje in denarno pomoč.

Zalujoča žena Marija

ZAHVALA

Ob prerani izgubi moje dragice mame

SUZANE POLJANEC

se najlepše zahvaljujem vsem sodelavcem obrata »Stikala« za izraze sožalja, poklonjen venec in spremstvo na naši zadnji poti.

Vera Dolenc

ZAHVALA

Ob težki izgubi mojega dragicega moža

ANTONA FLEGARJA

se iskreno zahvaljujem kolektivu ATN in sodelavcem za žičnih oblikah za izraze sožalja in denarno pomoč.

Julija Flegarja

Preverite!

Moški, ki ne ve več ali je utrujen ali len, naj poizkusi izvedeti to od svoje žene.

Rosano Brazzi,
it. filmski igralec

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra, industrije za elektromehaniko, telekomunikacije, elektroniko in avtomatiko — urejuje uredniški odbor — Glavni urednik: Pavel Gantar — Odgovorni urednik: Janez Silc — izhaja tedensko — Rokopisov vračamo — Tisk in klišei: »CP Gorenjski tisk« Kranj